

11.10.2017

Perustuslakivaliokunta

Asiantuntijakuuleminen 12.10.2017

HE 100/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle alkoholilaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Esitän yllä mainitun hallituksen esityksen johdosta kunnioittavasti seuraavat seikat:

1 Yhteenvedo

Hallituksen esityksessä uudistettaisiin nykyinen alkoholilainsäädäntö, joka on keskeinen yhteiskunnallinen ohjauskeino alkoholin aiheuttamien haittojen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi. Hallituksen esityksen perusteluissa on kuvattu kattavasti säänneltävä ilmiö, sen kehitys ja nykytila, erilaiset sääntelymahdollisuudet sekä niiden vaikutukset.

Käytännössä esitys alkaa etyylialkoholin fysiologisista vaikutuksista ihmisen elimistöön ja etenee alkoholijuomien kulutuksen ja alkoholimarkkinoiden kansanterveydellisiin, sosiaalisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin vaikutuksiin. Esityksessä kuvataan erityisesti niitä vaikutuksia, joita esityksen toteuttaminen aiheuttaa. Keskeisimmät asiantuntija- ja yhteistyötahot ovat olleet Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, Valvira ja Maailman terveysjärjestö WHO. Taloudellisten vaikutusten arvioinnissa on käytetty hyväksi Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö OECD:n aiheeseen liittyviä selvityksiä (erityisesti Tackling Harmful Alcohol Use: Economics and Public Health Policy. OECD 2015).

Alkoholijuomien saatavuutta lisättäisiin kaupoissa, kioskeissa ja huoltamoilla. Erityisesti kaupoissa myytävien alkoholijuomien enimmäisvahvuuden nostaminen 4,7 prosentista 5,5 prosenttiin lisäisi alkoholin kokonaiskulutusta ja alkoholin aiheuttamia terveydellisiä ja sosiaalisia ongelmia. Lisäksi esityksessä puretaan anniskeluravintoloita koskevaa sääntelyä merkittävästi. Osa norminpurusta sisältää terveys- ja turvallisuusriskejä (esimerkiksi anniskelun jatkoaikojen liberalisoiminen) ja osa muutoksista on tässä suhteessa täysin neutraaleja (esimerkiksi anniskelupaikan vastaavan hoitajan kelpoisuusvaatimusten lieventäminen). Ehdotettu uusi käsityöläisöluiden vähittäismyyntijärjestelmä ei käytännössä lisää alkoholihaittoja lainkaan.

Esityksessä otettaisiin käyttöön lain viranomaisvalvonnan ja omavalvonnan uusia menettelytapoja, joilla voidaan ehkäistä erityisesti järjestyshaittoja (esimerkiksi ehtojen ja rajoitusten asettaminen anniskelulupa- (22 §) ja jatkoaika-anniskelua koskeva velvollisuus huolehtia järjestyksenvalvonnasta (45 §) sekä yleinen luvanhaltijoiden omavalvontavelvoite (56 §)).

Elinkeinoelämän kannalta lakiesitys lisäisi alkoholin myyntiä nykyisestä. Myynnin lisäys vaikuttaisi positiivisesti panimotuotteiden valmistajiin ja päivittäistavarakaupan toimijoihin - suhteellisesti eniten pienpanimoihin ja pieniin myymälöihin.

Suurimmat taloudelliset menetykset koskettaisivat Alko Oy:tä. Anniskelualan norminpurut hyödyttävät koko ravintola-alaa, mutta toisaalta alkoholin saatavuuden lisääminen kaupoissa on omiaan heikentämään anniskeluravintoloiden toimintaedellytyksiä.

Kuluttajien kannalta osa markkinoilla olevista alkoholijuomista halpenisi. Säästö on sitä suurempi, mitä enemmän alkoholia kuluttaa.

Alkoholijuomien myynnin lisäys lisäisi valtion alkoholiverotuloja. Toisaalta alkoholihaittojen lisääntyminen vaarantaa julkisen talouden ja sote-uudistuksen säästötavoitteita ja koko suomalaisen elinkeinoelämän kilpailukykyä.

2 Esityksen tavoitteista ja vaikutusten arvioinnista

Alkoholilain 1 §:n mukaan lain tarkoituksena olisi - kuten nykyisinkin - ehkäistä alkoholin aiheuttamia haittoja. Esitys täyttää lain tarkoitusta siinä suhteessa, että alkoholijuomien kulutuksen ja markkinoiden sääntelyllä voidaan vähentää yksilöiden ja yhteiskunnan kokemia alkoholihaittoja. Esimerkiksi alkoholijuomien vähittäismyyntimonopoli on kiistatta alkoholiverotuksen ohella tehokkaimpia keinoja hillitä alkoholijuomien kulutusta ja alkoholin aiheuttamia haittoja.

Toisaalta esityksen toteuttaminen lisäisi varmuudella alkoholihaittoja verrattuna nykytilaan. Merkittäväntä on tässä suhteessa se, että alkoholijuomien vähittäismyyntimonopolin alaa supistettaisiin lisäämällä luvanvaraisessa vähittäismyynnissä olevien **alkoholijuomien enimmäisvahvuutta**. Tämä muutos vaikuttaisi eniten alkoholin kokonaiskulutukseen ja sitä kautta yleisesti alkoholihaittoihin. Muutos voi lisätä erityisesti terveyden epätasa-arvoa ja väestöryhmien hyvinvoinnin polarisoitumista. Näitä vaikutuksia sekä esityksen lapsivaikutuksia käsitellään esityksen sivuilla 58 – 59.

Niin sanottu **valmistustaparajoitteen poistaminen** lisäisi myös alkoholin saatavuutta. Nykyisten käymisteitse valmistettujen oluiden, siiderien ja long drink-juomien rinnalle sallittaisiin samanhavuiset etanolipohjaiset (gin, vodka, rommi, whisky) long drink-juomat. Näiden alkoholijuomien saatavuuden lisääminen ja odotettavissa oleva markkinointi on omiaan lisäämään alkoholin kulutusta ja erityisesti lasten ja nuorten alkoholinkäyttöä. Koska kyseinen muutos ei kuitenkaan lisäisi kaupan myynnissä olevien alkoholijuomien enimmäisvahvuutta, muutos vaikuttaisi kokonaiskulutukseen ja haittoihin vähemmän kuin kaikkien kaupoissa myytävien alkoholijuomien enimmäisvahvuuden nostaminen.

Esityksessä esitettyä arviota alkoholijuomien kokonaiskulutuksen ja haittojen lisääntymisestä on kritisoitu sillä perusteella, että arviossa ei olisi otettu **huomioon esimerkiksi matkustajatuonnin vähenemistä ja jakelukanavien välisiä siirtymiä** (eli esimerkiksi Alkon väkevien myynnin vähenemistä). Esityksessä oleva kokonaiskulutuksen kasvuun liittyvä arvio syntyy niistä muutoksista, joita esitys aiheuttaisi alkoholijuomien kokonaismarkkinoihin. Muutokset jakautuvat kolmeen osaan:

- Esitys ei miltei osin vähentäisi alkoholijuomien saatavuutta nykyisestä.
- Pääosin esitys pitäisi alkoholijuomien saatavuuden suunnilleen ennallaan (esim. enintään 4,7 %:n vahvuisen oluen ym. sekä viinin ja väkevien vähittäismyynti).

- Nykyistä vahvemman kaupoissa myytävän oluen, siiderin ja long drink-juomien - jotka juomaryhminä jo muodostavat suurimman osan alkoholimarkkinoista - saatavuutta esitys lisäisi myyntipisteiden määrällä (354 ->5300+), hinnan halpuuttamisella (jopa 40 %), lisäämällä myyntiaikoja ja myyntipäiviä sekä markkinoinnin ja valikoimien lisäyksellä.

Viimeksi mainittu muutos voisi johtaa jonkin suuruiseen matkustajatuonnin vähenemiseen (matkustajatuonnin vaikutuksesta kokonaiskulutukseen ja sen viimeaikaisesta kehityksestä tarkemmin jaksossa 4). Se voisi johtaa myös Alkon myynnin yleiseen vähenemiseen, jos Alkon asiakasmäärä esityksen johdosta vähenisi. Vaikka nämä muutokset tapahtuisivat, ne olisivat kuitenkin markkinoiden sisäisiä muutoksia. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen arvio on, että alkoholin kokonaiskulutus eli **kokonaismarkkina** kasvaisi nettona 6 prosenttia.

Jos **alkoholiverotusta** nostettaisiin esimerkiksi vuoden 2018 alusta, korotus vähentäisi alkoholin kokonaiskulutusta (lisäten toisaalta markkinoiden ”sisäisenä muutoksena” matkustajatuontia) ja alkoholin aiheuttamia haittoja. Vuosina 2008–2014 tehtyjen viiden suunnilleen samansuuruisen alkoholiveron korotuksen vaikutusten perusteella voidaan arvioida, että suunniteltu korotus olisi omiaan vähentämään alkoholin kokonaiskulutusta enintään 2 prosenttia. Veronkorotuksen ei siten voida sanoa korjaavan tai kompensoivan esityksessä ehdotetun alkoholin saatavuuden lisäämisen vaikutuksia, mutta sen voidaan sanoa lieventävän niitä. Huomion arvoista on, että alkoholiveron korotuksen vaikutukset laimenevat yleensä ajan myötä eli aiemmin tehdyt veronkorotukset eivät kansalaisten ostovoiman kasvaessa vuosien saatossa vaikuta enää samalla tavalla kuin lainsäädännössä olevat pysyvät alkoholin saatavuuden rajoitukset.

3 Esityksen suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Hallituksen esityksen jaksossa 4 on käsitelty lakiesityksen sisältöä suhteessa lukuisiin perustuslain säännöksiin.

Huomion arvoista on esimerkiksi, että alkoholilainsäädäntöön kuuluu nykyisin alkoholilain lisäksi 13 valtioneuvoston ja sosiaali- ja terveysministeriön asetusta, joiden keskeinen sisältö on koottu karsittuna ehdotettuun alkoholilakiin. Yhteensä noin kymmenestä asiakokonaisuudesta annettaisiin jatkossa asetustasoista sääntelyä enää yhdessä tai kahdessa valtioneuvoston ja ministeriön asetuksessa.

Jaksoon on syytä lisätä, että esityksen 44 §:n 4 momentin mukainen kunnan oikeus kieltää tai rajoittaa anniskelun jatkoaikaa kunnan määrättyllä alueella liittyy perustuslain 121 §:ssä säädettyyn kunnan asukkaiden itsehallintoon ja kunnan asukkaiden omaa elinympäristöään koskeviin osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksiin.

Jakson 4 lopussa käsitellään esityksen suhteen periaatteellisesti merkittävintä säännöstä eli perustuslain 19 §:n 3 momenttia, jonka mukaan julkisen vallan on turvattava, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään, jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut ja edistettävä väestön terveyttä. Julkisen vallan on myös tuettava perheen ja muiden lapsen huolenpidosta vastaavien mahdollisuuksia turvata lapsen hyvinvointi ja yksilöllinen kasvu.

On varmaa, että alkoholin kokonaiskulutusta lisäävä lakiuudistus lisäisi alkoholin aiheuttamia haittoja ja myös esimerkiksi alkoholikuolleisuutta ja alkoholin käytöstä lapsille, perheille ja muille sivullisille aiheutuvia haittoja.

Esityksessä on todettu, että suuret muutokset alkoholin hinnassa ja saatavuudessa ovat aiemmin aina johtaneet suuriin muutoksiin kulutuksessa, juomatavoissa ja alkoholihaitoissa. Vuonna 1969 alkoholi- ja keskiolutlakiuudistuksessa lisättiin alkoholin saatavuutta ja kulutus lähes kaksinkertaistui muutamassa vuodessa. Kulutuksen kasvu ei kuitenkaan ollut lakia valmisteltaessa edes tiedossa, sillä uudistuksen tavoitteena oli siirtää alkoholin kulutusta miedompiin juomiin ja vähentää alkoholihaittoja. Vuonna 1995 alkoholilaki puolestaan uudistettiin pakon edessä, sillä Suomen jäsenyys Euroopan Unionissa edellytti muun muassa siihen asti voimassa olleen täydellisen alkoholimonopolin lakkauttamista. Vuonna 2004 alkoholiveroja alennettiin taas tilanteessa, jossa verojen alentamatta jättäminenkin olisi johtanut kulutuksen kasvuun Viron matkustajatuonnin merkittävän kasvun johdosta.

Nyt käsiteltävänä olevassa esityksessä ei ole kyse unionioikeuden vaatimuksista tai pakkotilanteesta, vaan tietoisesta demokraattisesta päätöksenteosta. Esityksessä on tältä osin todettu, että tässä punninnassa on otettu huomioon ensinnä ihmisten henkilökohtaisen vapauden lisääntyminen eli tavoitteena voidaan sanoa olevan, että jatkossa alkoholin saatavuutta rajoitettaisiin nykyistä vähemmän. Pääministeri Juha Sipilän hallituksen hallitusohjelman mukaan tavoitteena on myös lisätä ja tukea eri-ikäisten ihmisten vastuuta omasta terveydestään ja elämäntavoistaan. Lisäksi kysymys on luonnollisesti alkoholijuomien valmistajien ja vähittäismyyjien elinkeinovapauden lisäämisestä.

On huomattava, että esimerkiksi matkustajatuonnin vähentäminen ei ole esityksen tavoitteena. Esityksen mukaan esitys ei edes vähennä alkoholijuomien matkustajatuontia suhteellisesti enempää kuin Viron veronkorotukset jo tekevät (s. 50). Kansallisella alkoholiverotuksella ja muilla käytettävissä olevilla toimilla voidaan joka tapauksessa vähentää esityksestä seuraavia negatiivisia vaikutuksia väestön terveyteen, mutta suurinta osaa näistä vaikutuksista ei voida välttää.

Kokonaisuutena arvioiden esitys voidaan hallituksen käsityksen mukaan hyväksyä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.

Esityksessä ei ole varsinaisesti arvioitu sitä, mitä vaikutuksia alkoholijuomien saatavuuden lisääminen kaupoissa, kioskeissa ja huoltamoilla tämän esityksen toteuttamisen jälkeen aiheuttaisi.

Nyt ja myös jatkossa jokainen askel, jolla lisätään alkoholijuomien saatavuutta markkinoilla, on joka tapauksessa käytännössä ja mahdollisesti myös EU-oikeuden mukaan huomattavasti vaikeampi peruuttaa tai muuttaa kuin esimerkiksi alkoholiverotusta koskevat päätökset.

Alkon vähittäismyyntimonopolin sallittavuus EU-oikeudessa perustuu SEUT 37(1) artiklaan, jonka mukaan jäsenvaltiot mukauttavat kaupallisia valtion monopolejaan niin, että tavaroiden hankintaa ja myyntiä koskevissa ehdoissa ei syrjitä jäsenvaltioiden kansalaisia. Artikla ei siis edellytä kaupallisten monopolien poistamista tai lakkauttamista, mutta niiden tulee toimia syrjimättömästi. SEUT 37 (2) artiklassa jäsenvaltioita kielletään toteuttamasta uusia 37 (1) artiklan kanssa ristiriitaisia toimenpiteitä tai joilla rajoitetaanmäärällisten rajoitusten kieltämistä kos-

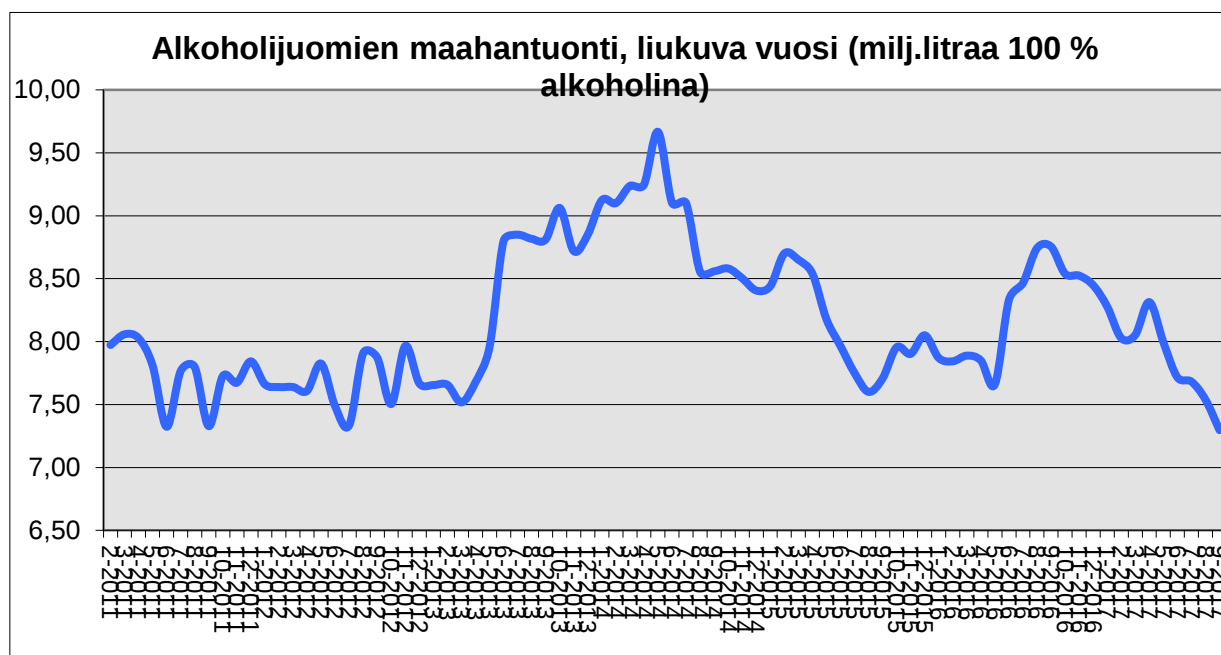
kevien artiklojen soveltamisalaa. Määräyksen sisältöä ei ole ilmeisesti oikeuskäytännössä täsmennetty, mutta on mahdollista, että kaupallisen monopolin alaa ei artiklan mukaan saisi laajentaa - esimerkiksi siten, että vapaassa myynnissä olevia tuotteita säädettäisiin (uudelleen) kaupallisen monopolin piiriin.

4 Esitykseen liittyviä lisätietoja

4.1. Alkoholijuomien matkustajatuonti on juuri kääntynyt laskuun ja lasku näyttää kiihtyvän

Tiistaina 26.9. julkaistiin uusi matkustajatuontitilasto ajanjaksolta 09/2016 - 08/2017. Kun edellisen tiedotteen mukaan matkustajatuonti oli kasvanut, tuonti on nyt kääntynyt laskuun. Muutos on tilastollisesti merkitsevä.

Viikolla 41 saadut syyskuun matkustajatuontitiedot osoittavat, että tuonti on jo vähentynyt tasolle 7,30 litraa, joka viimeksi koettiin vuonna 2009.

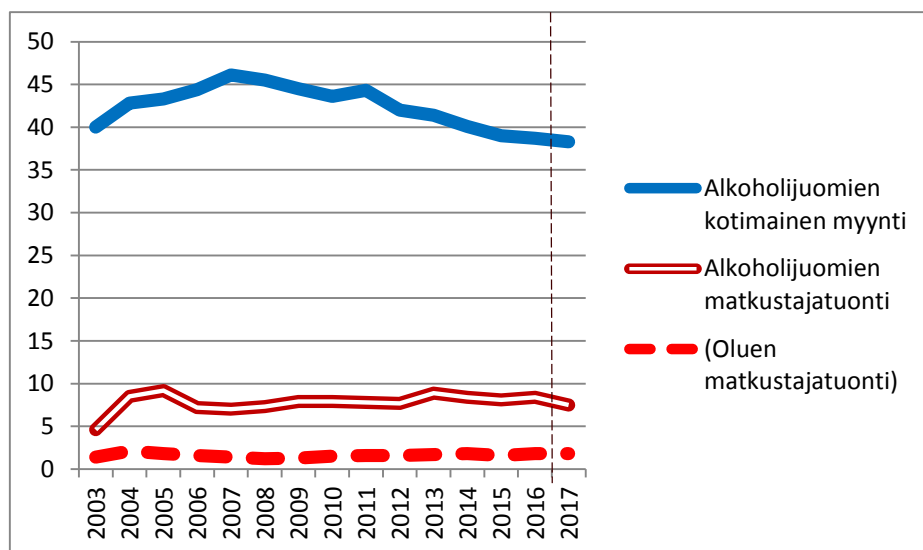
Matkustajatuonti on siis kääntynyt laskuun, vaikka tutkimusjakson liukuvasen 12 kuukauden lukuun ei vielä varsinaisesti kuulu Viron päättämien veronkorotusten vaikutuksia. Virossa olutvero nousee jo tehtyjen päätösten seurauksena vaihteittain 25 senttiä / tölkki eli 6 euroa/24 tölkin ”salkku”.

4.2. Matkustajatuonnin suuruus ja merkitys alkoholimarkkinoilla

On toisaalta huomattava, että matkustajatuonnin merkitystä on ylikorostettu molempiin suuntiin mentäessä. Tämä johtuu ainakin osittain siitä, että alkoholimarkkinoiden kokonaiskuva jää vuo-

sittaisten muutosten vaihtelussa epäselväksi. Oheisesta kuviosta on nähtävissä, että matkustajatuonti on pysynyt määrällisesti suunnilleen samana taloustilanteesta ja Suomessa toteutetuista alkoholiveronkorotuksista huolimatta. Sen sijaan vuonna 2008 alkaneesta taloustilanteesta ja viiden veronkorotuksen vaikutuksesta alkoholin kotimainen myynti on vähentynyt vuositasolla yhteensä yli seitsemän miljoonaa litraa 100 % alkoholina laskettuna. Alkoholiverotuksen kotimaisen myynnin vähentymistä on tavoiteltu ja se on myös ennakoitu kunkin veronkorotuksen hallituksen esityksessä (esim. HE 151/2013 VP) ja vaikutukset näyttävät toteutuneen suunnilleen ennakoidusti.

Alkoholijuomien myynti ja matkustajatuonti 2003 - 2017 100 % alkoholina; miljoonaa litraa.

Jos alkoholijuomien matkustajatuontia halutaan arvioida euroina, alkoholijuomien kotimaisen myynnin arvo on noin 4 500 miljoonaa euroa ja matkustajatuonnin arvo noin 300 miljoonaa euroa. Esityksen yhteydessä on kiinnitetty huomiota erityisesti oluen matkustajatuontiin - eikä esityksellä sinänsä vaikutettaisikaan esimerkiksi väkevien tuontiin. Jos tuodun oluen keskihinta olisi enintään noin 14 euroa /24 tölkin salkku, oluen 30 miljoonan litran matkustajatuonnin arvo olisi noin 50 miljoonaa euroa. Koko oluen matkustajatuonti vastaa siten melko tarkkaan yhden prosentin markkinaosuutta Suomen alkoholimarkkinoista (noin 2,5 % noin kahden miljardin euron olutmarkkinoista). Viron tasavallan alkoholiverotuotot puolestaan ovat yhteensä noin 200 miljoonaa euroa vuodessa.

4.3. Alkoholilain kokonaisuudistuksen muutoksia taulukoituna

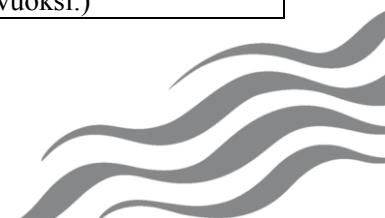
Nykytila	HE 100 / 2017 vp
Alkoholilainsäädäntö koostuu alkoholilaista ja sen nojalla annetuista 13 asetuksesta.	Lainsäädäntö kootaan yhteen alkoholilakiin ja sen nojalla annettaviin 2–3 asetukseen.
Alkoholilaki koskee yli 2,8 % aineita - poikkeuksena säädetty, että vähittäismyyntin ja anniskelun ikärajat sekä mainonnan rajoitukset koskevat yli 1,2 % juomia.	Laki koskee yli 1,2 % aineita - yhdenmukainen EU-säätelyn kanssa - em. poikkeuksia ei enää tarvita, mutta nykytila enintään 2,8 % juomien vapaasta valmistuksesta ja myynnistä säilytetty 6 §:ssä.
Alkoholielinkeinon luvanvaraisuus	Alkoholielinkeinon luvanvaraisuus säilyy - poikkeukset koottu 6 §:ään. - Vienti(verkkokauppa) erikseen sallittu
Alkoholijuomien vähittäismyyntimonopoli - poikkeuksena enintään 4,7 % käymisteitse valmistetut kaupoissa - poikkeuksena tilaviini- ja sahtimyymälät	Vähittäismyyntimonopoli säilyy muutettuna: - kauppoihin (ja ravintoloihin) kaikki enintään 5,5 %:n alkoholijuomat valmistustavasta riippumatta - poikkeuksiin lisätään käsityöläisolut
Lupahallinto ja valvonta Valviralla ja aveilla.	Lupahallinto ja valvonta säilyy Valviralla ja aveilla. - aluetaso siirtymässä maakuntiin (kuten tupakkahallintokin). - uutena seuraamusmaksu 71 §:ssä - luvan peruuttamisen edellytykset tiukkenevat 72 §:ssä
Alkoholilaissa ei ole omavalvontaa - poikkeuksena 21 c §:ssä ravintolan ”anniskelualueen rajaamista, henkilökunnan määrää ja tehtäviä koskeva suunnitelma”.	Omavalvonta säädetään pääsäännöksi 56 §:ssä: - kaikille luvanhaltijoille oma yksilöllinen omavalvontasuunnitelma: velvoitteet, riskit ja varmistaminen. - 57 §: käytävä läpi henkilökunnan kanssa - voidaan yhdistää ElintL ja TupL:n omavalvontasuunnitelman kanssa - käytännöt suunnitellaan yhdessä alan järjestöjen kanssa.

Nykytila Alkoholijuomien valmistus Kotivalmistus on mahdollista AA 5 §:n mukaan vain määrättyistä raaka-aineista, joiden ”maku- ja aro-miaineokset ovat juomassa selvästi havaittavissa”. Väkevien alkoholijuomien mainontakiellon vuoksi valmistajat eivät saa edes kertoa tuotteistaan esim. internetissä. Alkoholijuomien maahantuonti Alkoholijuomien rajat ylittävä etämyynti kielletty 8 (,13 ja 14) §:ssä. Ei mitään ikärajoja maahantuonnille. Alkoholijuomien maahantuonti kielletty ETA-alueen ulkopuolelta alle 20 h / 72 h matkoilta. Alkoholijuomien vähittäismyynti Kaupat, kioskit ja huoltamot sekä tilaviini- ja sahti-myymlät poikkeuksina Alkon vähittäismyynti-monopoliin. Kaupan myyntiaika klo 09–21 / 365. Alkon myyntiaika 9–20, 9–18 ja – ; pyhä- ja juhla-päivärajoituksineen. Kaupalla myymäläauto- ja -venemahdollisuus.	HE 100/2017 vp Alkoholijuomien valmistus Kotivalmistuksen ehdot ja valvontatarve poistuvat. Kotivalmistusta ei kuitenkaan tislamalla ja vain omaan käyttöön (6§). Väkevien valmistajille (ym.) oikeus esitellä tuotteitaan painetussa tai tietoverkossa esitetyssä tuoteluettelossa (ei kuitenkaan esim. videomainontaa). Alkoholijuomien maahantuonti Nykyinen 8 § siirretty 32 §:ään sellaisenaan. Pykälään mahdollisuus palata KKO:ssa olevan Visnapuutapauksen jälkeen. Mietojen maahantuonnilla 18 vuoden ja väkevien tuonnilla 20 vuoden ikäraja. 20 h muuttuu 24 tunniksi - kuten tupakkalaissa. Alkoholijuomien vähittäismyynti Kaupan poikkeusta laajennetaan alkoholijuomien vahvuuden (5,5 %) ja valmistustavan (tislaus) suhteen. Lisäyksenä uusi poikkeus max. 12 % käsityö-läisöluiden valmistajille määritelmiseen + elintarvikemyyntivaatimus poistetaan valmistajilta. Anniskeluluvanhaltijoille itsenäinen oikeus alkoholijuomien vähittäismyyntilupa samoin ehdoin kuin kaupalla. Kaupan myyntiaika entisellään. Alkon myyntiaika 9-21, 9-18 ja -. Pääsiäislauantai 9–18 ja jouluaatto (sekä juhannusaatto) 9–12. Kaupan lisäksi myös Alkolla ko. mahdollisuus - vain säännöllisellä reitillä. Alkon huutokauppa.
---	---

Nykytila	HE 100/2017 vp
Alkoholijuomien anniskelu Keskiolet- viini- ja A-oikeudet erikseen. Eri oikeuksiin kuuluvat erilaiset vastaavan hoitajan kelpoisuusvaatimukset (koulutus ja kokemus) Henkilökunnalla 18 vuoden ikäraja - alan opiskelijana 16 v. Yksityiskohtaiset annoskorajoitukset - vain yksi kerrallaan. Anniskelu ”velaksi” kielletty. Luottokortin credit-puoli sallittu Valviran poikkeusluvalla ... Ravintola ei saa ostaa alkoholijuomiaan vähittäismyyntiluvanhaltijalta. Tilapäiset anniskeluluvat haetaan aina erikseen. Ravintoloiden yhteiset anniskelualueet eivät ole mahdollisia + laki ei tunne hotellien minibareja. Ravintoloiden aukioloajat MaRa-laissa. Anniskelu-aika päättyy klo 01.30. Jatkoaikalupa klo 5:stä, klo 02.30:een tai 03.30:een voidaan hakea erityisin ohjelma- ym., perustein max. kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Ravintola suljettava ½ tunnissa anniskelun päättyttyä. Häiriötapauksissa ravintolalle voidaan määrätä esim. anniskeluajan rajoituksia- mutta vain lupaa myönnettäessä.	Alkoholijuomien anniskelu Kaikki luvat A-lupia. Lisäksi ravintoloille mahdollisuus 5,5 % vähittäismyyntiin. Vuorovastaavan erityiset pätevyysvaatimukset poistuvat. Osaamistodistus (”Alkoholipassi”) vaaditaan kuitenkin. 16 vuotta täyttänyt saa anniskella vuorovastaavan valvonnassa Rajoitukset poistuvat kokonaan eli tuplat ym. sallituiksi. Asiakkaalla aina oikeus tilata vain yksi annos. Huomio omavalvontaan. Velaksimyyntikielto poistuu. Huomio omavalvontaan. Ostaminen on sallittu tukkumyyjän lisäksi myös vähittäismyyjältä (esim. varastojen täydentäminen). ”Blanco-hyväksytyllä” anniskelualueella saavat kaikki luvanhaltijat anniskella ns. catering-ilmoituksella (20§, esim. festivaalit, edustustilaisuudet, luontomatkailu - ei vähittäismyyntiä, paitsi tuote-esittelyyn.) Ns. food court-alueet mahdollisiksi - samoin kuin hotellien minibarit. Aukiolo vapautetaan kuten kaupalla 2016. Anniskelu-aika 9.00 – 01.30, mutta anniskelua saa jatkaa ilmoituksella enintään kello 4:ään. Alkoholijuomia saa nauttia enintään kello 5:een. Sulkemisvaatimus poistuu. - jatkoaikaa ei ulkona ja edellytyksenä yleensä järjestysvalvojat 1/100 asiakasta. - kunnan rajatun alueen veto-oikeus ”asukkaiden turvallisuuden edistämiseksi”. Rajoituksia voidaan määrätä myös toiminnan kestäessä, mutta tiukemmin edellytyksin (”jos välttämättä” esim. asuinmeluhaitan vuoksi.)

Nykytila	HE 100/2017 vp Lähiympäristön lausuntomahdollisuuksia lisätään (21 §). Rangaistussäännöksissä kriminalisoidaan toisen henkilöllisyystodistuksen käyttäminen vähittäismyynissä ja anniskelussa (90 §).
Kansainvälisen liikenteen vähittäismyynti ja anniskelu Pääsääntöisesti edellyttää vain ilmoitusta - oma aseutus. Mainonta ja myynninedistäminen Mainontasäännökset uusittiin alk. 2015. Väkevien mainintakiellon poikkeuksena Alkon ja muiden vähittäismyyjien (eli laivat ja lentokoneet) hinnastot painettuna ja verkossa. Lyhytaikaisten erikoistarjousten mainostaminen vähittäismyynissä ja anniskelussa kielletty. Verottomat ja denaturoidut tuotteet ja alkoholi- valmisteet Verottomuudet on säädetty AL 17 §:ssä ja alkoholijuomaverolaissa. Ehtoollisviinit ovat nykyisin verottomia. Väkiviinan ja alkoholivalmisteiden denaturoinnista ja luvista säädetään yksinomaan asetustasolla.	Kansainvälisen liikenteen vähittäismyynti ja anniskelu Ilmoituksenvaraista sekä aluksissa että lentoasemilla. Vähittäismyynti- ja anniskeluajat täysin vapautettu aluksissa, Suomen alueella kuitenkin ei 4.00-5.30. Markkinointi (määritelmä 3 §:ssä) Pääsäännön mukaan nykyiset säännökset. Myös valmistajat, tukkumyyjät ja ravintolat saavat esittää tuoteluettelonsa painotuotteena ja avoimessa verkossa Ravintoloiden Happy hour -tarjousten mainostaminen vapautetaan. Vähittäismyynnin ja anniskelun korttibonukset kielletään - koskee myös laivoja ja Viroa (kuten tupakalaissa). Verottomat ja denaturoidut tuotteet ja alkoholi- valmisteet Kaikki verottomuudet siirretään alkoholijuomaverolakiin. Ehtoollisviinin verovapaus on poistettu. Denaturointisäännökset siirretään lain 8 lukuun: Päättävöitteenä estää verottomien teollisuus- ym. alkoholien käyttö nauttimistarkoituksiin. Alkoholijauheet, -jäätelöt ym. epätavalliset tuotteet alkoholijuomien sääntöjen mukaan: Esim. 4 % jäätelö edellyttää vähittäismyyntilupaa ikärajavaltvontoi- neen ja 6 % jäätelöä vain Alkosta...

Muut Alkoholijuomien nauttiminen on kielletty ”julkisessa tilaisuudessa” ja ravitsemisliikkeessä. Ilmoitusvelvollisuus poliisille yleisessä huoneistossa pidettävästä yksityistilaisuudesta, jossa nautitaan alkoholijuomia. Lupa- ja valvontamaksuista säädetään valtion maksuperustelain nojalla asetuksella.	Muut Alkoholijuomien nauttiminen on kielletty ”yleisötilaisuudessa” ja ravitsemisliikkeessä. Ilmoitusmenettely poistetaan. Lupamaksuista säädetään asetuksella, mutta valvontamaksuista (vero)lailla.
--	--

Hallitusneuvos

Ismo Tuominen

